

SÅ VALDE VI VÅR NYA PC

MICHAEL VALDE EN EKONOMIMODELL. Möt honom på sid 6

SVEN ÅKE KÖPTE EN GIGANT-PC Möt honom på sid 8

PETER, ANNETTE OCH MATHIAS VALDE EN FAMILJE-PC. Möt dem på sid 7

Mathias ville gärna spela Toy Story medan hans mor ville använda pc:n till släktforskning. Peter tyckte att det var bra att kunna sköta bankaffärer och betala räkningar hemifrån via Internet. Familjen valde därför en multimedie-maskin som klarar lite av varje.

Vilken pc skall man välja? Komputer för alla skickade ut en studerande, en familj och en tipsvinnare på shoppingtur. I inköpsguiden på de kommande sidorna kan du se vad de kom hem med. Du får också svar på vilken pc, skrivare, mus och vilket modem som passar dig.

Innan du köper den stora och imponerande pc:n som expediten talar sig varm för skall du komma ihåg att ett par timmars förberedelser kan spara tusentals kronor. Du behöver inte veta allt om ram, dos eller megahertz för att göra ett bra datorköp. Inte mer än du måste vara mekaniker för att köpa en bra bil. Men datormarknaden är idag så svår att överblicka att du riskerar att gå på en rejäl mina om du inte förbereder dig ordentligt. ▶

Spara räkningar och kvitton från köpet. Då blir garanti- och försäkringsärenden enklare att hantera.

Är det inlagt program på din nya dator eller måste du göra det själv? Fråga innan du köper.

Om du känner ett pc-geni så be honom eller henne att följa med dig och hjälpa till vid inköpet.

► Det svåra är inte, som många inbillar sig, att behärska alla tekniska begrepp och detaljer. Nej, problemet är i själva verket att ta reda på vad man egentligen behöver. Och framför allt vad man inte behöver.

Om du inte är intresserad av datorspel eller möjligheten att se videoklipp på skärmen så är det bortkastade pengar att köpa 3-d grafik-kort och annan dyr utrustning. Och om din telefonräkning är skyhögd redan förut kan det kanske vara en bra idé att skjuta modemmet på framtiden. Tänk på att det går utmärkt att köpa och installera extrautrustning vid en senare tidpunkt, även om försäljaren hävdar motsatsen.

Innan du lägger pengarna på bordet skall du vara lika noga som om det gällde en ny bil. Undersök marknaden, be om en provtur och pruta gärna om du kan.

Hitta butiken som passar dina behov. En bra utgångspunkt är att hitta en butik som passar dina behov.

Radio och tv-kedjor som OnOff, Axlins eller City Stormarknad har god service, men ofta vet inte säljarna speciellt mycket om datorer. De har ju även stereo, parabol, video och TV att hålla reda på. I sortimentet finns ofta lite dyrare märkesvaror som t.ex. IBM, men ibland kan man också göra riktiga fynd. För bekvämlighetens skull rekommenderar vi en radio- eller TV-kedja.

I specialaffärer som bara säljer datorer är priserna i regel något lägre. Men se upp, servicen kan ►

SPARMODELLEN

DEN BILLIGA LÖSNINGEN KAN LÖNA SIG

"Jag läser på universitetet och har inte råd med en dyr dator. Ekonomimodellen utan ljud,

printer, modem och kraftfulla prestanda passar fint. Då slipper jag också de telefonkostnader som ett modem säkert skulle innebära. Jag kan skriva ut mina filer hos en kompis eller på universitetet. Den här modellen är perfekt för textbehandling, och skulle jag så småningom få råd så kan jag bygga till för att få en multimediemaskin".

14" FÄRGSKÄRM: 2124:-
 GRAFIKKORT: 399:-
 8 MEGABYTE RAM: 426:-
 WINDOWS 95: 1895:-
 8xCD-DREV: 819:-
 PENTIUM 133 PROCESSOR: 1097:-
 DISKETTEDREV: 222:-
 1 GIGABIT HÄRDISK: 1300:-
 LÅDA: 400:-
 TANGENTBORD: 145:-
 MUS: 65:-

FAMILJEMODELLEN

VI SAMAS OM VÅR NYA DATOR

"Vi har köpt en multimediale pc som passar oss alla tre. Den är kraft-

full nog för att kunna användas två till tre år utan att bli gammal. Vi har tecknat oss för homebanking så att vi kan sköta våra bankaffärer hemifrån. Det skall också bli kul att komma igång med släkttforskningen. Modemet är på 33600 bps.

Mathias ville spela datorspel och därför köpte vi ett litet joystick och högtalare. Vi valde den nya MMX-processorn eftersom den bara var lite dyrare än den gamla Pentium Pro, och för att den passa-

de bäst till multimedia och spel. Hårddisken på 2,1 gigabyte räcker iallafall, och skulle de 16 megabyten ram bli för lite så kan vi alltid komplettera. Bläckstråleskrivaren köpte vi till specialpris och det passar bra för det vi skall ha den till. Windows 95 och Word hade vi bestämt oss för att köpa, så ett paket som också innehöll Internetanslutning passade oss perfekt.

33.6 MODEM: 900:-
 12xCD-DREV: 988:-
 PENTIUM MMX 166 PROCESSOR: 2893:-
 DISKETTDREV: 222:-
 SOUNDBLASTER 16 LJUDKORT: 495:-
 GRAFIKKORT: 549:-
 2,1 GIGABYTE HÄRDISK: 2490:-
 16 MEGABYTE RAM: 836:-
 MINITOWER: 547:-
 15" FÄRGSKÄRM: 2370:-
 TOTALT 16189:-
 2x40 WATT HÖGTALARE 306:-
 JOYSTICK: 303:-
 TANGENTBORD: 339:-
 MUS: 199:-
 PROGRAMPAKET: WINDOWS 95, MS ENCARTA, WORD 7.0 + 90 DAGAR GRATIS INTERNETADGANG: 1100:-
 BUBBLE-JET FÄRGPRINTER: 1852:-

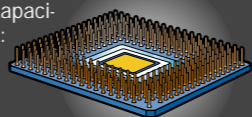
Följer det kablar med till ditt nya modem? Fråga innan du lämnar butiken.

De avbildade modeller är exempel, och priserna är vejledande.

BRA ATT VETA INNAN DU KÖPER NY PC

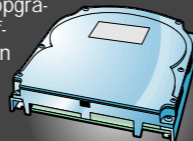
Datorannonser innehåller ofta massor av underliga uttryck, förkortningar och termer på engelska. Här förklarar vi allt om dagens standarder och aktuella priser.

PROCESSOR
 Processorn är datorns hjärna där alla uträkningar sker. Ju större processor desto snabbare resultat. Standard idag är Pentium Pro eller Pentium MMX. Kapaciteten mäts i megahertz (MHz). Köp inte lägre kapacitet än 133 MHz: Pris från c:a 1000 kr.

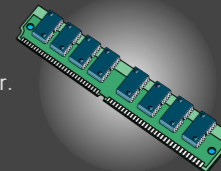
KOMPUTER FÖR ALLA 10/97

HÄRDISK
 Hårddisken är datorns långtidsminne. Här sparas alla program, spel och annat när du stänger av pc:n. Standard idag är 2 gigabit. (GB – 1miljon bit) Men du kan bygga ut och uppgradera din hårdisk efter behov. Pris för en hårdisk på 2 gigabit c:a 1800 kr.

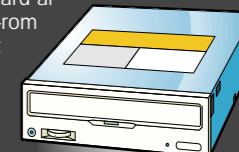

KOMPUTER FÖR ALLA 10/97

RAM
 RAM, Random Access Memory, är datorns korttidsminne. Om du har för lite ram i din dator går allt i snigelfart. Du behöver minst 16 Mbit ram. Priset på ram faller i samma takt som efterfrågan ökar. Normalt pris för 16 Mbit ram är cirka 700 kr.

CD-ROMDREV
 Läser cd-rom. Nästan alla nya spel och program levereras på cd-rom. Finns det inte plats i datorn kan du köpa ett externt drev. Standard är 8x hastighet. Cd-rom betyder Compact Disc Read Only Memory. Pris från c:a 800 kr.

VINNARMODELLEN

HURRA JAG HAR VUNNIT EN MILJON PÅ TIPSET!

– Jag har just vunnit en miljon på tipset och

köpt en drömdator för en del av pengarna. På den skall jag själv skriva, redigera och lay-outa ornitologföreningens medlemstidning. Ja, ni förstår säkert att mitt stora och brinnande intresse är fåglar. Jag ser fram mot att ta med den digitala kameran ut i naturen, och

när jag kommer hem kan jag föra över bilderna av mina bevingade vänner direkt från kameran till datorn. Där kan jag, tack vare 64 Mbit ram, jonglera med bilderna trots att de är på flera Mbit var.

Bildskärmen som är 20 tum är behaglig att arbeta med och det ergonomiska tangentbordet och den trådlösa musen är bekväma för skuldror och armar. Jag har också köpt en tejbbackup

som hela tiden tar en kopia av mitt arbete om strömmen skulle gå. Dessutom har jag mobil SyQuest hårddisk så att jag kan sända hela tidningen direkt till tryckeriet. Med färgskannern kan jag snabbt och enkelt skanna in andra fågelbilder, och cd-brännaren köpte jag för att ville göra ett eget fågellexikon på cd-rom. Jag köpte också ett

ISDN-modem som är mycket snabbare än ett vanligt modem. A3-skrivaren har jag för att kunna se tidningssidorna i tryck innan jag sänder dem vidare. Visserligen är kabinetet stort, men ljudisoleringen är perfekt. Både joystick och högtalare är av god kvalitet, så jag kan spela de allra senaste spelen. Även redaktören på en ornitologtidning får väl roa sig ibland!

► vara dålig och det är inte alltid man får med programvaran eller bruksanvisning på svenska. För prisets skull rekommenderar vi specialaffären, men se upp om du har dåliga kunskaper om datorer.

Det finns också en tredje typ av affärer. De elektroniska stormarknaderna. Även där hittar man etablerade kedjor som slagit på stort med urval och priser. Oftast ligger de långt från centrum och är svåra att nå utan bil. Vi rekommenderar stormarknaderna för priset men kunskap och service varierar starkt från företag till företag.

Undersök marknaden och priserna

Fall inte för första bästa "kanonerbjudande" som du stöter på. Åk runt till flera butiker och fråga om priser med mera. Ingår det skrivare i priset, kan man få rabatt om man köper ett paket, är det ljud till datorn?

Två datorer med så gott som identiskt samma innehåll kan kosta flera tusen kronor mer eller mindre i nästa butik. Jovisst tar det tid att kolla marknaden, men du köper väl heller inte en ny bil utan att ha sett dig omkring? I de flesta butiker står datorerna på. På skärmen rullar ofta ett program som visar vad maskinen kan. Gör som vid bilköp, be om en provtur!

Be säljaren att starta upp ett par program för att se om det går snabbt och enkelt. Är tangentbordet bekvämt? Ligger musen bra i handen? Och glöm inte bort att fråga efter support – vad gör du om ma-

PROGRAM:
WINDOWS 95: 790:-
MS WORKS 4.0 S: 1469:-
PHOTOSHOP 4.0: 8994:-
QUARKXPRESS 4.0: 8495:-
1 ÅRS INTERNET-ANSLUTNING
+ PROGRAM: 995:-

21" FÄRGSKÄRM: 14158:-

HIGH TOWER M/LYDISOLERING: 1595:-

BACKUP-TAPESTREAMER: 5249:-

18xCD-DREV: 1095:-

PENTIUM MMX 233 PROCESSOR: 5390:-

6,5 GIGABYTE HARDDISK: 3195:-

DISKETTEDREV: 399:-

64 MEGABYTE RAM: 4394:-

KÖLEBLÄSER: 499:-

SOUNDBLASTER AWE 64 LYDKORT: 1395:-

3D-GRAFIK/TV-TUNERKORT: 2995:-

2x300 WATT HÖGTALARE: 632:-

A3 S/H LASERPRINTER: 24.999:-

DIGITALT KAMERA: 4295:-

CD-BRÄNNARE: 3249:-

200 MEGABYTE SYQUEST: 2499:-

ISDN 33.6 MODEM: 3999:-

A4 SKANNER: 1500:-

ERGONOMISKT TANGENTBORD: 599:-

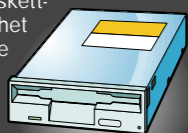
JOYSTICK: 998:-

TRÅDLÖS MUS: 499:-

TOTALT
104 376-

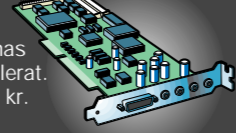
DISKETTEDREV

Du kan både skriva in och radera data på en diskett. Det är diskettens stora fördel jämfört med cd-rom. I gengäld kan en diskett lagra maximalt 1,44 Mbit. Ett inbyggt diskett-drev är en självklarhet på alla nylevererade datorer. Pris från 400 kr.

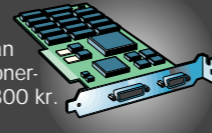
LJUDKORT

Utan ljudkort kan du bara höra små pip från datorns inbyggda högtalare. Standarden sätts av märket Soundblaster, men det finns fler att välja bland. I en ny pc bör det finnas ett ljudkort installerat. Pris från c:a 500 kr.

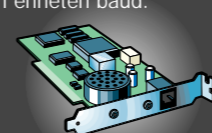
GRAFIKKORT

Oavsett om de kallas video- skärm- eller grafik kort har de till uppgift att berätta för skärmen vad din dator håller på med. Det finns olika typer speciellt avsedda för 3-d-spel, grafik, video och några som kan kombinera funktionerna. Pris från c:a 300 kr.

INTERNET MODEM

Ett modem överför data till och från din dator via en telefonförbindelse. Ett internt modem tar inte plats och behöver ingen utgång bak på datorn. Hastigheten mäts i enheten baud. Standarden är i dag 33600 baud. Pris från cirka 700 kr.

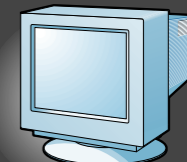
JOYSTICK

I vissa typer av spel, till exempel flygsimulatorer, är ett joystick det långt bättre redskapet än mus eller tangentbord. Joystick finns i alla möjliga former, med eller utan elmotor, men det är stor skillnad på kvaliteten. I regel får man det man betalar för. Pris från 200 kr.

SKÄRM

En datorskärm är i princip uppbyggd som en TV-skärm, men med högre upplösning, det vill säga bättre kvalitet. Standard är i dag 15 tum färgskärm, men du kan få ända upp till 21 tum. Pris för 15" färgskärm från c:a 2500 kr.

Svarar de i telefonen när det ringer i butiken? Nästa gång kan det ju vara du som ringer.

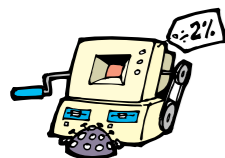
Behöver du ett nytt ljud- och grafik kort till din Windows 95? Köp då ett med "plug and play"-funktion, det är enklast.

Skydda din pc mot sjukdomar. Det skall ingå ett antivirusprogram i köpet.

STÄLL ALLA DE DUMMA FRÅGORNA

Du är garanterat inte den ende som inte förstår allt. En smart pc-köpare frågar om allt.

Köp inte helt nya produkter. Vänta ett par månader, då brukar nämligen priserna börja sjunka ...

Fråga om det behövs en driver till Windows. Be om en noggrann förklaring. Har inte expediten tid med dig - gå till en annan butik.

Är du osäker på om du behöver en ny PC? Hyr i så fall en. Det är ett billigt sätt att komma till klarhet.

► skinen plötsligt strejkar? Kontrollera om det finns en hotline och vilka tider den har öppet.

Det finns mängder av specialerbjudanden på dagstidningarnas datsidor och i datatidningar. Radio- och tv-kedjor har också ofta specialpriser i sina egna annonstidningar.

Någon gång kan det hända att datorn slutar fungera. Använd felsökningen i bruksanvisningen för att leta efter felet, men ofta räcker det med att återinstallera programmet eller spelet för att komma igång igen. Räcker inte det kan du behöva återinstallera hela Windows. Och skulle inte det vara nog bör du använda din fantasi innan du skickar datorn till en dyrbar felsökning eller reparation. Det vanligaste felet är faktiskt att maskinen av någon anledning saknar ström. Finns det bläck i skrivaren och är skärmen kanske felinställd?

Ett års garanti på nya produkter

Enligt konsumentköplagen skall alla nyinköpta varor ha minst ett års garanti. Oavsett vad de säger i butiken gäller lagen också för datorer och tillbehör. Var inte rädd för att klaga. Din garanti omfattar fel och brister men inte slitage eller felinställning av program.

Du kan bara kräva att få pengarna tillbaka om varan har brister och butiken inte kan reparera eller byta till en motsvarande vara. Du kan inte kräva öppet köp som många tror, men många företag tillämpar det ändå. Fråga alltid innan du köper! ■

Can my new pc send e-mail to my friend who has a Mac?

Ja, att surfa på nätet och sända e-post är lika för både pc och Macintosh. Men du kan bara sända text och bilder. Det går till exempel inte att sända ett pc-program till Macintoshen.

Can my new pc send e-mail to my friend who has a Mac?

Nej det kan du tyvärr inte. Det gjorde man en gång i tiden, men för att köra moderna program måste både skärmen och elektroniken som styr den vara av typen Super-VGA. Och det är inte tv-n.

Can I use my TV as a screen?

Måste datorn vara på för att ta emot e-post?

Nej, din pc behöver inte vara igång för att ta emot e-post. När du har en e-postadress så tar en stordator hos din e-postleverantör emot och sparar alla dina elektroniska brev. Det fungerar som till exempel ett paket adresserat hem till dig. Du får ett meddelande om att en försändelse finns att hämta på "postkontoret". När du får tid ringer du upp din leverantör och hämtar ditt "paket".

Why should I ground my computer?

Den jordade ledningen är till för att skydda dig och din dator mot elolyckor. Jordledningen skyddar så att till exempel höljet till datorn inte blir strömförande vid ett elfel. Jordanslutningen är också viktig om din nya dator skall ingå i ett nätverk med andra datorer.

Does the Internet exist on a new pc?

Internet kräver förutom en dator också en telefonförbindelse, ett modem och ett program som kan kommunicera med de andra datorerna på nätet. Om datorn är ny eller gammal har bara betydelse för hastigheten (och telefonräkningen) när du hämtar hem data. Förutom den vanliga samtalskostnaden per minut betalar du en abonnemangsavgift till din Internetleverantör, till exempel Telia eller Tele2.

What is my computer called?

Datorer som förr kallades no-name har varit de billigaste på marknaden, ibland med dåligt rykte. Ofta kom de från Asien, men där tillverkas nu massor av komponenter till märkesdatorer. Ingen anledning till oro alltså.

Can my pc do color printing?

Din pc kan skapa massor av färger. Men om din skrivare bara klarar svart-vitt så hjälper ju inte det.

Can I play music on my CD player?

Nej ett cd-drev kan bara spela musik från den cd som ligger i. Men den klarar vanliga musik-cd utan några problem.

Are there any advantages to Pentium processors?

Är datorer som står bättre än de liggande?

Datorns utseende har ingen betydelse för funktionen. Det som däremot kan skilja är hur mycket utrustning som kan få plats inne i maskinen. De smala och höga kallas "towermodeller" och har i regel god plats för extra kort etc. Behöver du inte det kan du nöja dig med ett minitower som är något mindre. Den tredje typen, de flata, kallas bordsmodell eller kompakt.

Are all new computers insured from the start?

Några företag bjuder på gratis försäkring under några månader. Sedan får du själv betala. Men kontrollera först med ditt försäkringsbolag. Det kan ju vara så att din hemförsäkring täcker även datorn. Om du råkar illa ut så räknar försäkringsbolaget bort självrisk och värdeminskning. Du kan därför inte räkna med att få ut det du betalade för flera år sedan.

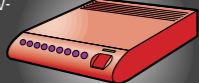

Om du skall köpa en dator med Pentiumprocessor så skall den vara av den nya MMX-typen. Den är lite dyrare men också betydligt snabbare.

Om du skall köpa en dator med Pentiumprocessor så skall den vara av den nya MMX-typen. Den är lite dyrare men också betydligt snabbare.

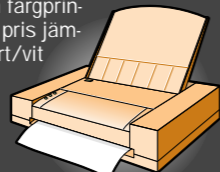
EXTERNT MODEM

På ett externt modem visar en rad lysdioder hur modemmet arbetar. Det kan ibland vara bra att kunna se hur telefonperioderna tickar iväg. Tyvärr tar det externa modemmet upp en av utgångarna bakpå datorn och ligger dessutom ofta i vägen på skrivbordet. Pris från cirka 900 kr.

BLÄCKSTRÅLESKRIVARE

En bläckstråleskrivare är en billig skrivarlösning som täcker de flesta behov. Den skriver genom att spruta bläck på pappret. Köp en färgprinter, skillnaden i pris jämfört med en svart/vit är obetydlig. Pris från c:a 1 400 kr.

LASERSKRIVARE

Laserskrivaren arbetar snabbt med hög kvalitet på utskrifterna. En liten laserstråle bränner fast kolpulver på pappret. Laserskrivare faller för närvarande starkt i pris från år till år. En svart-vit laserprinter kostar idag från ungefär 2 400 kr.

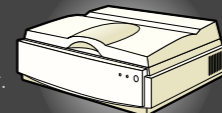
HANDSKANNER

När du för handskannern över en bok eller ett papper läser den tecken, grafik och bilder och sänder sedan informationen vidare in i din pc. Där kan du vidarebearbeta dem med olika program. Handskannerns fördel är rörligheten. Pris från cirka 700 kr.

BORDSKANNER

Den flata bordskannern fungerar i princip som en kopieringsmaskin men sänder resultatet till datorn i stället för till papper. Den tar plats på skrivbordet. Priserna har fallit drastiskt de senaste åren och du får god kvalitet för få pengar. Pris från c:a 1 000 kr.

DIGITAL KAMERA

En digital kamera lagrar bilderna på en diskett i stället för på film. Bilderna kan överföras direkt från kameran till datorn och efterbehandlas där. Men bildkvaliteten kan ännu inte mäta sig med de vanliga kamerorna. Däremot kan du spara in på filmkostnaden. Pris från c:a 2 200 kr.

